

Intervenció de neteja a les Fonts de les Canelles

Mercedes Bruned Gil i Anna M. Miralles Cabré*

Totes les construccions creades per l'home a partir de materials de la Naturalesa es deterioren, especialment els que estan a l'aire lliure i sobre tot, els que tenen contacte permanent amb l'aigua. A aquest deteriorament els restauradors l'anomenen "alteració o patologia".

D'alteracions o patologies en trobem de diferents tipus: Les naturals, que no són altra cosa que l'envelliment pel pas del temps, les químiques, produïdes per l'home amb la contaminació atmosfèrica, les ambientals, ocasionades pel clima i les condicions del medi que l'envolta, i les biològiques, fruit dels "atacs" d'éssers vius, tant animals com vegetals.

La Font de les Canelles, un magnífic monument del segle XVII, ha arribat als nostres dies sense perdre la seva funció inicial i sense gaires danys estructurals, però sí amb importants alteracions que l'han malmès força en la seva superfície.

Neteja de les Fonts de les Canelles.

Fotos: M. Bruned

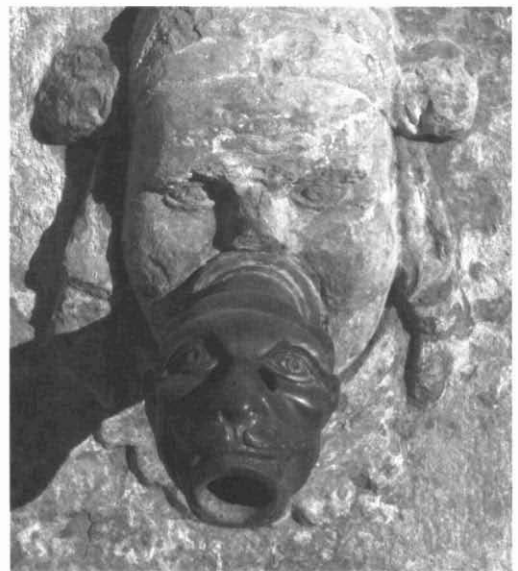
* GAM Restauració

Presentava una "alteració" natural, deguda a l'envelliment de la pedra arenosa, que poc a poc va retornant als seus orígens, l'arena. També presentava una important "alteració" de tipus ambiental, pel fet d'estar permanentment en contacte amb l'aigua, i en aquest cas, a més, aigua molt dura, amb importantíssimes quantitats de calç, i finalment una alteració de tipus biològic amb invasió de líquens, molsa i fongs producte de la humitat.

El primer pas per a la neteja va ser eliminar els elements d'alteració biològica aplicant un biocida i retirant les restes de forma mecànica, amb raspalls, rasquetes i aigua a pressió. Després de la neutralització del producte i d'una neteja superficial amb tensioactius (sabons neutres), vàrem comprovar, d'una banda, la fondària d'alguns líquens que literalment s'havien menjat la pedra, i d'altra, la gran quantitat de dipòsits de calç en forma de crosta que cobrien la part de la font en contacte més o menys directe amb l'aigua. Aquesta crosta, molt dura i espessa, tapava el relleu de les cares, especialment per sota de les canelles de bronze i cobria totalment la bassa de la font.

També ens vàrem adonar que part d'aquesta crosta havia fet de tap a la humitat i que per sota encara quedaven líquens i fongs molt actius i que es van anar eliminant a mesura que anàvem trencant els dipòsits de calç.

Tot el procés d'eliminació del carbonat de calç es va fer de forma mecànica, amb alguns productes per estovar-lo, i després utilitzant martells i escarpes de diferents mides segons les zones. En llocs molt concrets, com els ulls i orelles de les cares, es van utilitzar

Un brocal de les fonts, abans i després de la intervenció.

Fotos: M. Bruned

moles de dentista a velocitat molt baixa, per tal de no malmetre més els relleus esculpits, ja que alguns estaven molt deteriorats.

La part de la bassa de la font no s'ha tocat. S'ha considerat millor no intervenir-hi ja que els dipòsits de carbonats de calç, en aquest cas formant plaques molt gruixudes, contribueixen a protegir una pedra molt i molt deteriorada, amb forats estructurals, i esquerdes força importants.

La neteja ha inclòs també els brocs de bronze de la font. Hem de remarcar que, en general, aquests elements es conserven força bé, fins i tot amb bona part de la patina fosca tant característica del bronze de bona qualitat. L'excepció és, però, les parts on el metall s'uneix a la pedra, on trobem gran acumulació de calç i líquens, barrejats amb un morter que en alguns casos està ja desfet.

L'eliminació dels dipòsits de calç del metall s'han fet amb mola de dentista i petites escarpes d'electricista amb la punta roma, per evitar cops i talls al bronze.

Les tasques de neteja de la font han permès recuperar parts que suposàvem perdudes, com els guarniments dels colls dels vestits dels personatges, les formes dels ulls i nasos, les orelles i les siluetes d'alguns dels seus barrets o tocats, detalls dels elements antropomòrfics representats als brocs de bronze, com les dents, les formes de les boques... i ha contribuït a retardar una mica més els efectes del pas del temps.

I com apunt personal, volem donar les gràcies a la gent del poble, que amb les seves estones de companyia i conversa amable han aconseguit que una feina que ja de per si ens agrada, esdevingués una experiència molt entranyable.